

Jørgen Kanters

Lektor

Medicinsk Fysiologisk Institut

Afd. For nyre og kredsløb

Bygn. 6.6.40

Tlf. 27402

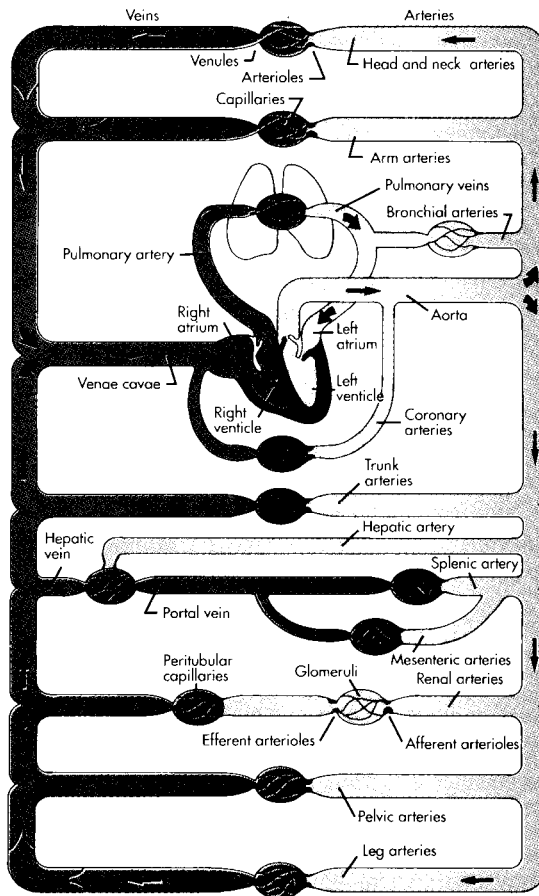
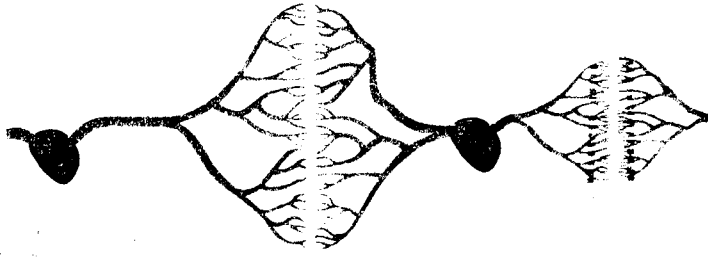
Kredsløbsfysiologi

- Almene træk *B&L 21 + 25*
- Mikrocirkulation, iltforsyning og væskemængde *B&L 27+ (35)*
- Modstandskar, hjertets mekaniske funktion *B&L 23+24+26+28*
- EKG 1 *B&L 22*
- EKG 2
- Arterielle blodtryk, patofysiologi *B&L 26+29+31*
- Specielle kredsløbsgebetter *B&L 30*
- Barofysiologi, måling af blodgennemstrømning *noter*

Kredsløbsfysiologi

- Almene træk
  - Berne & Levy kap. 22+26

Left atrium
 Left ventricle
 Aorta
 Arteries
 Arterioles
 Capillaries
 Venoles
 Veins
 Right atrium
 Right ventricle
 Pulmonary arteries
 Capillaries
 Pulmonary vein

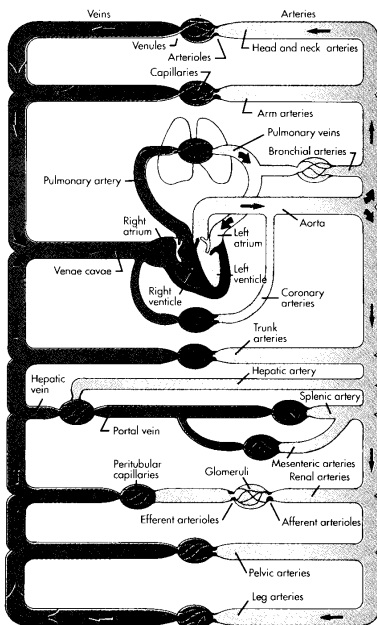

Funktion af kredsløbet:

Tilførelse af næringsstoffer og fjernelse af affaldsstoffer

Håndskreven

BL 362 + JK

Hjertet består af 2 pumper i serie.
Højre og venstre ventrikel er analogt til
batterier i det elektriske kredsløb

Karrerne kan deles op i

Transportkar

Modstandskar

Udvekslingskar

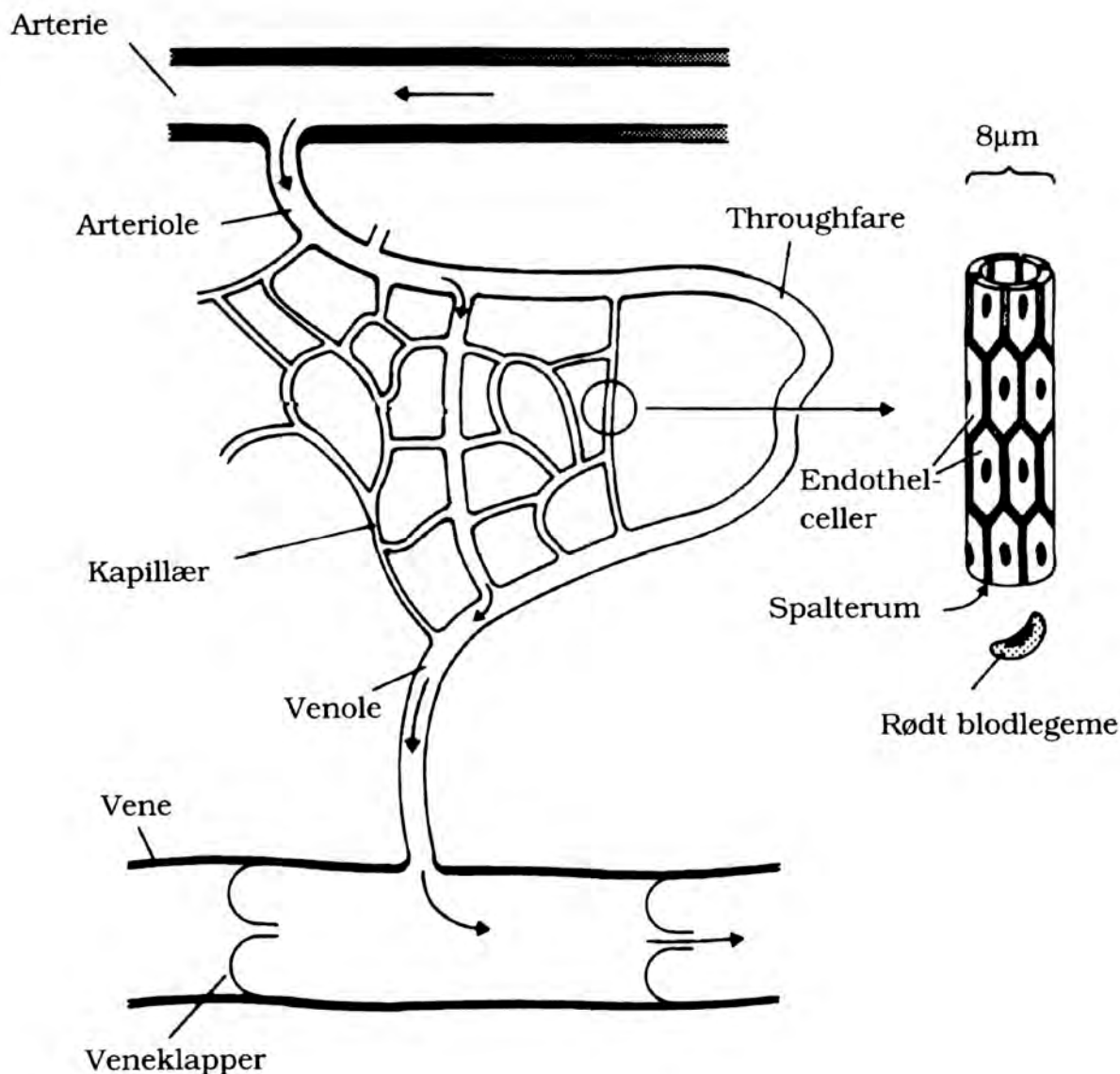
Shuntkar

Kapacitanskar

Udvekslingskarrerne udgøres af kapillærer og venoler. Disse er særdeles tæt forgrenede, dækker ca 600 m² spredt ud. Igennem disse forsynes vævene med næringsstoffer og skilles af med affaldsstoffer.

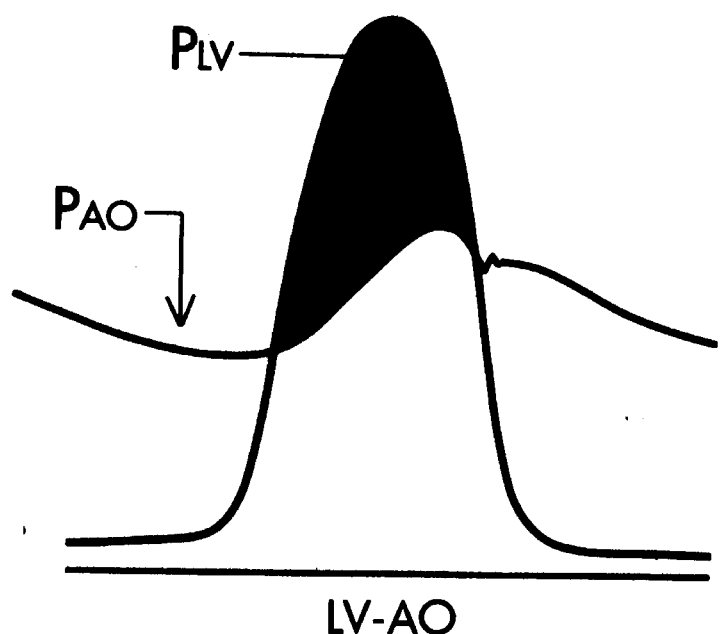
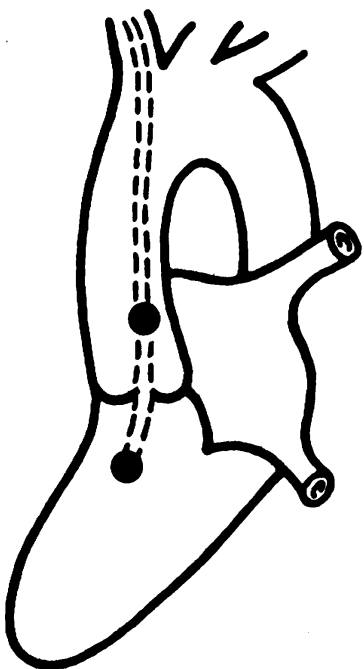
Metarterioler (shuntkar) findes i varierende grad specielt i hud og fungerer som en direkte forbindelse mellem arterioler og venoler uden om kapillærsystemet. (AV-shunt)

Kapacitanskar udgøres af venesystemet. Disse er tyndvæggede, relativt uelastiske med stor eftergivelighed, hvilket gør dem i stand til at undergå betydelige volumændringer under meget små trykændringer.

Modstandskarrene udgøres af arteriolerne. Disse indeholder mindre elastiske strukturer, men relativt mere glat muskulatur end arterierne. Muskulaturen er innerveret af sympaticus. Kredsløbets resistans er alt overvejende lokaliseret til arteriolerne.

Transportkar udgøres af de systemiske arterier. Disse er relativt stive trods elastiske og muskuløse strukturer i væggen. Innerveres af sympatheticus der har en kontraherende effekt. De elastiske strukturer opsluger dog en del af energien under systolen og afgiver den under diastolen.

For kar i serie gælder:

$$R_{\text{tot}} = R_1 + R_2 + \dots + R_n$$

For kar i parallel gælder:

$$1/R_{\text{tot}} = 1/R_1 + 1/R_2 + \dots + 1/R_n$$

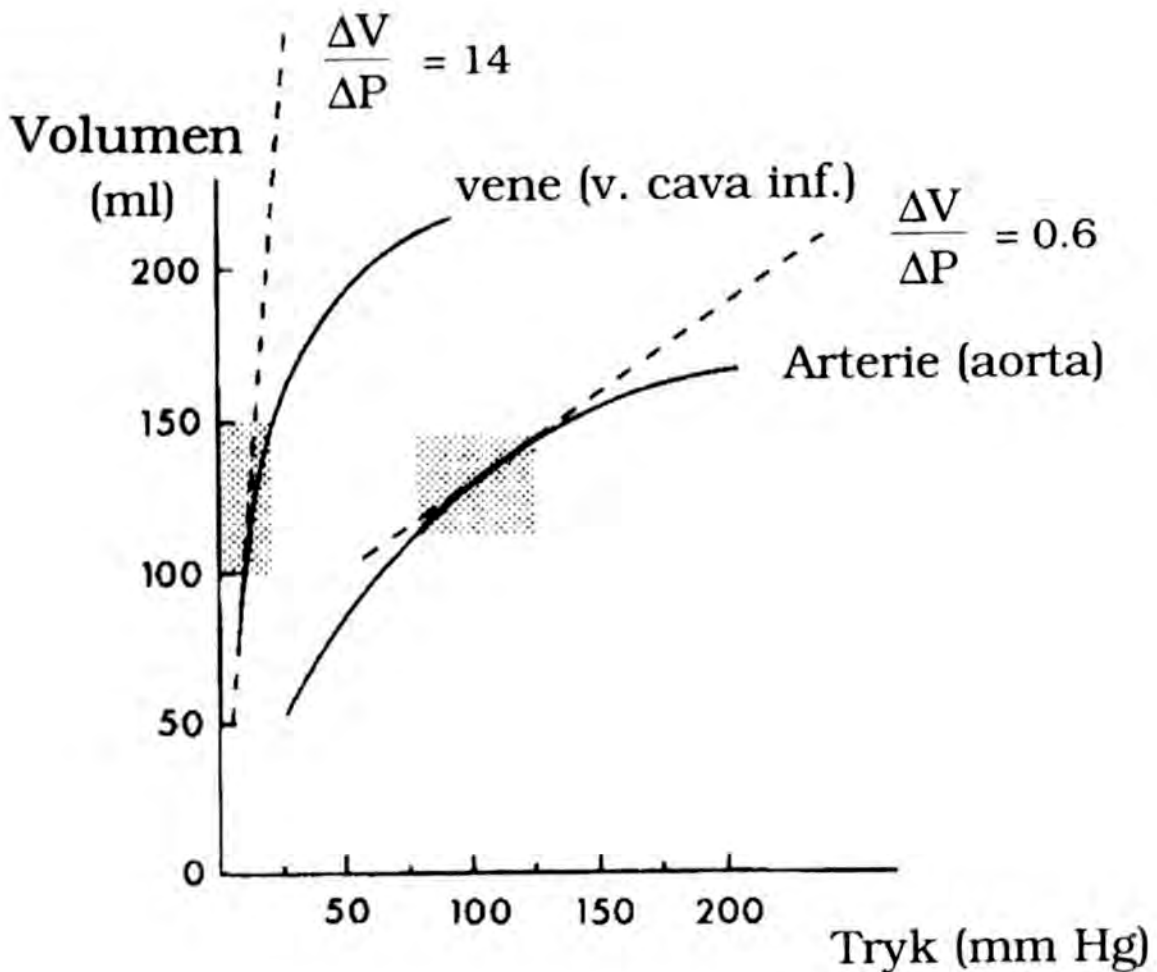
Compliance

distensibilitet af karrene

$$\frac{\Delta V}{\Delta P}$$

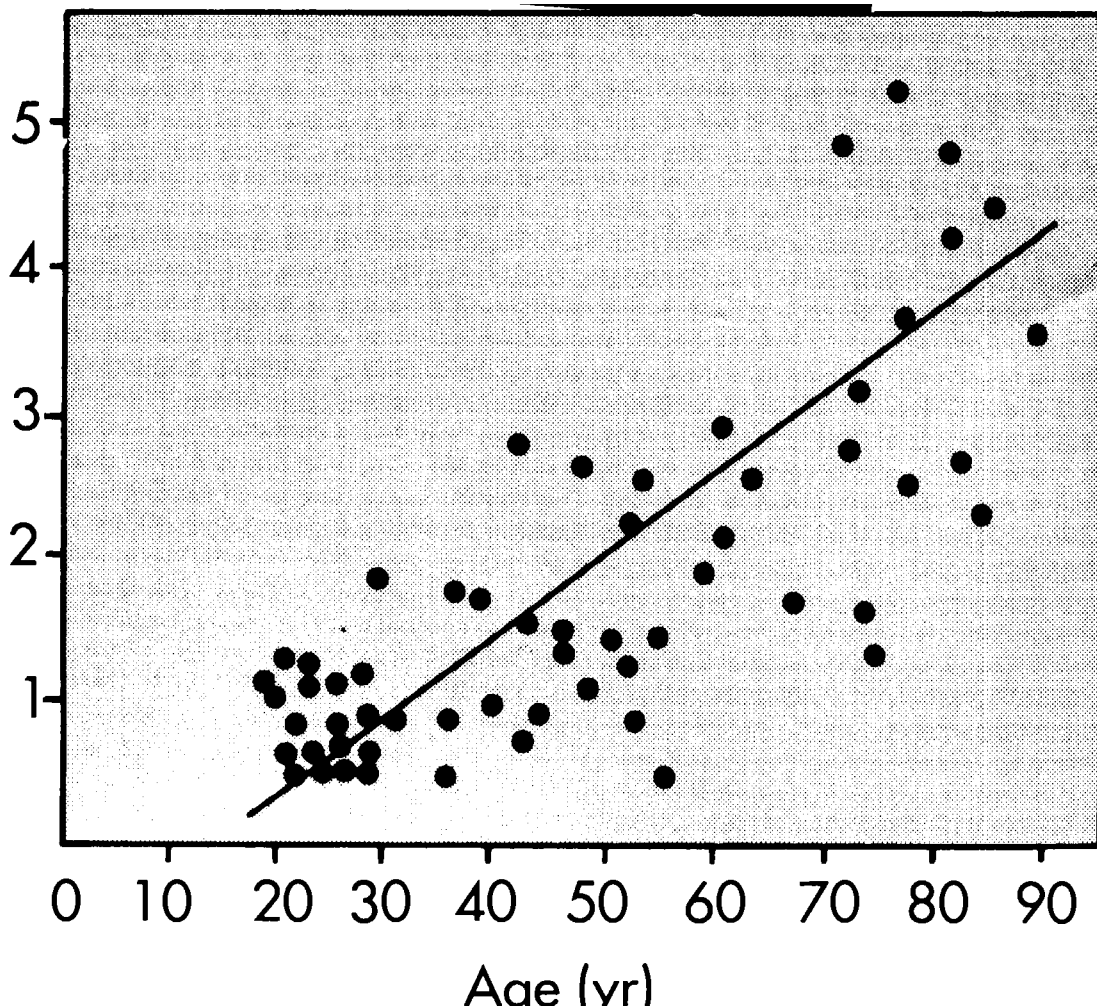
Specifikke compliance

$$\frac{\left[\frac{\Delta V}{V} \right]}{\Delta P}$$

Bemærk at compliance (dv/dp) aftager ved stigende tryk

Elasticiteten af arteriesystemet aftager med alderen

E_p = Elastisk modulus

Den kraft der skal appliceres på 1 m² kar for at opnå en standard udvidelse.

Blodets volumenfordeling

Hjertet	0.44 l	8 %
Aorta		
Arterier	0.55 l	10%
Arterioler		
Kapillærer	0.22 l	4 %
Venoler	3.85 l	70 %
Vener		
Lungekredsløb	0.44 l	8 %
Tot. blodvol.	5.5 l	100 %

Erythrocytregulation

Middellevetid

120 dage

Reguleres via et peptid erythropoetin

lav pO_2 og lav Hgb   erythropoetin $\uparrow\uparrow$

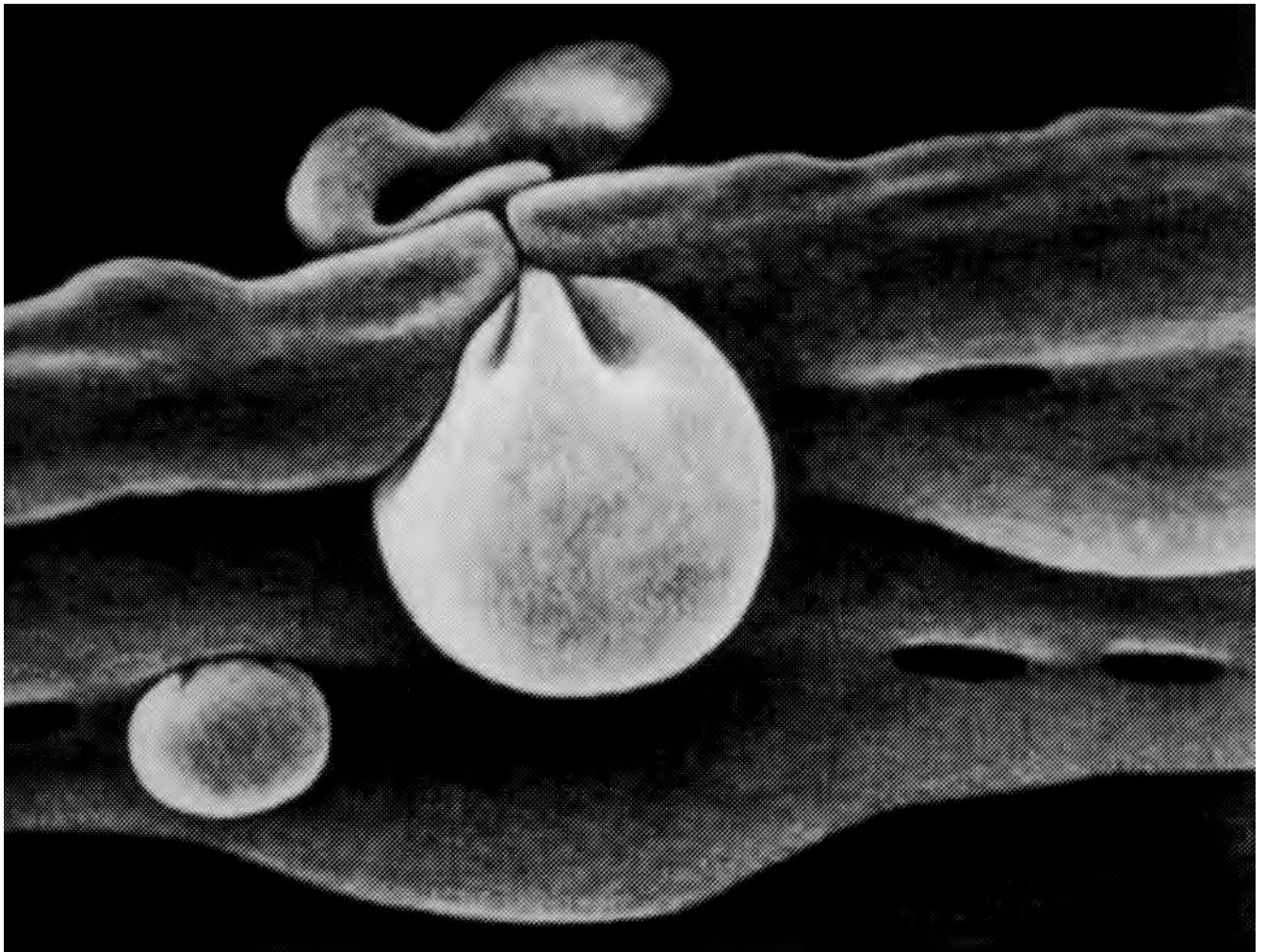
erythropoetin findes væsentligst i
nyren (og en smule i leveren)

Blodet

Hæmatokrit (erythrocytternes volumen fraktion af fuldblod)	M 45 % K 42 %
Antal erythrocytter pr. mm ³ (μl)	M 5.2·10 ⁶ K 4.8·10 ⁶
Hæmoglobin konc.	M 8-10 mM K 7-9 mM
Mean cellular Hgb conc (MCHC)	340 g/l
Mean cellular Hgb (MCH)	32 pg
Mean cellular volume (MCV)	94 fl

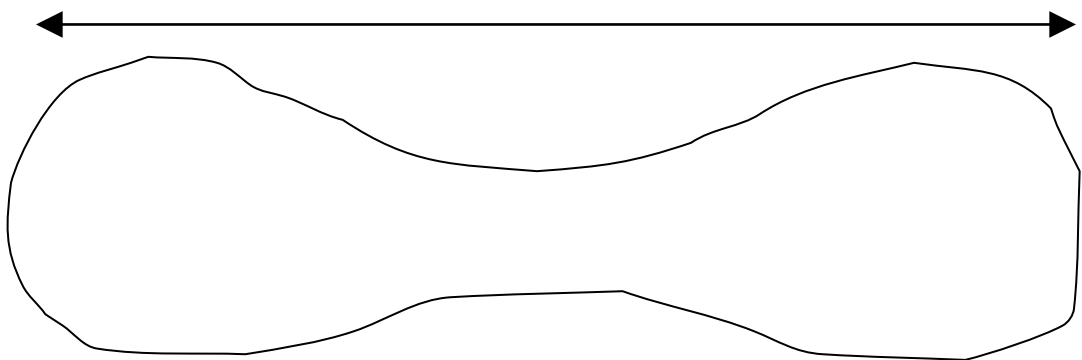

Erythrocytelasticitet

Spalte = 0.2μ

8μ

Overflade $140 \mu^2$

Iltbindingskapacitet

1 g Hgb binder 1.34 ml O_2

med 150 g Hgb pr. liter blod giver det

$150 \text{ g l}^{-1} \cdot 1.34 \text{ ml } O_2 =$

200 ml O_2 pr. liter blod

Opgave

I en arteriel blodprøve fra en patient er hæmoglobin indholdet $140 \text{ g} \cdot \text{l}^{-1}$. Iltmætningen er 100%

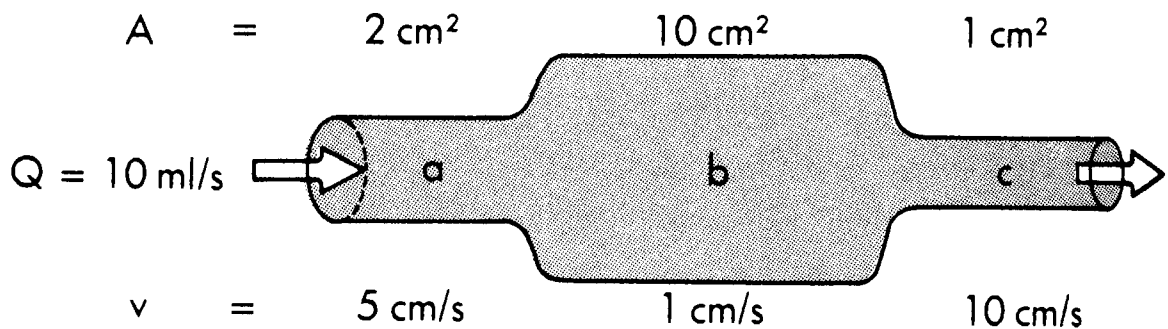
Beregn ved hvilken iltmætningsprocent der begynder at optræde cyanose?

Opgave

I en arteriel blodprøve fra et normalt individ er O_2 indholdet $210 \text{ ml} \cdot \text{l}^{-1}$ blod.

Beregn prøvens hæmatokrit?

Hastighed og Flow

v hastighed

lineær hastighed [cm s⁻¹]

Q flow

volumen flow [ml s⁻¹]

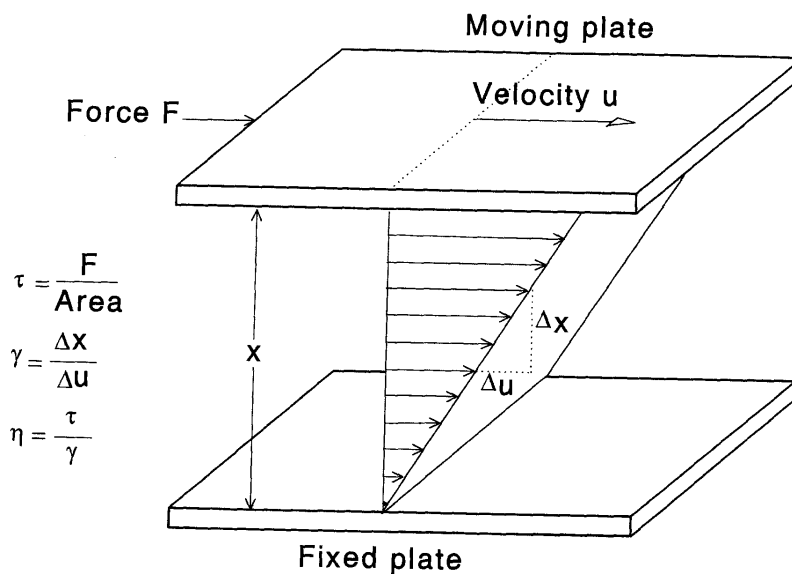
$v = Q/A$

hvor A er tværsnitsarealet

Poiseuilles lov

Forudsætninger:

konstant flow (- pulserende)
laminært flow (- turbulens)
newtonsk væske

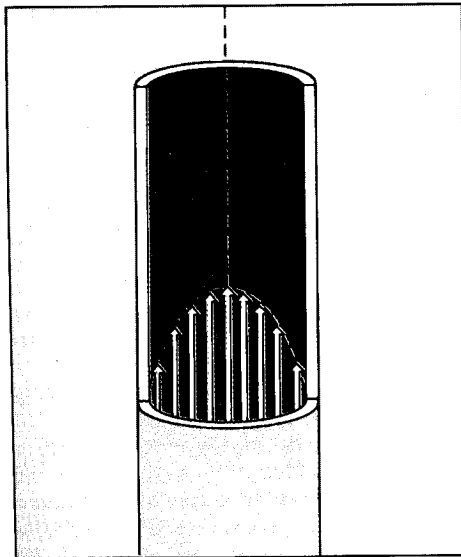
Shear stress $\tau = F/A$

Shear rate = du/dx

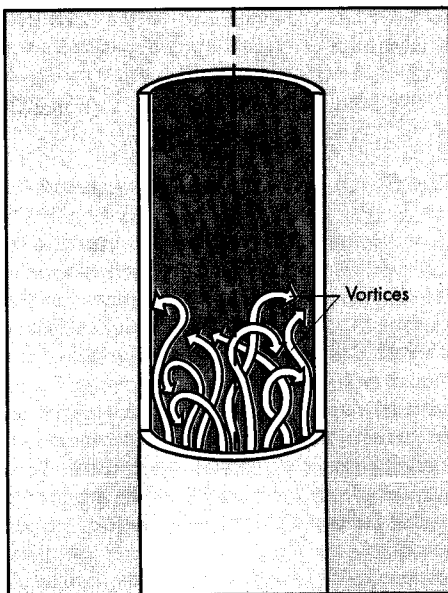
viskositet $\eta = \frac{\text{shear stress}^*}{\text{shear rate}}$

* gælder for en newtonsk væske. Måles i poise.

Laminært & Turbulent flow

Laminært flow

Turbulent flow

kræver en større tryk-gradient end laminært flow for samme Q . Kan forudsiges ud fra Reynoldstallet N_r

$$N_r = \rho Dv / \eta$$

D = diameter ρ = væskedensitet η = viscositet
 v = middelhastighed

$N_r < 2000 \Rightarrow$ laminært flow

$N_r > 3000 \Rightarrow$ turbulens

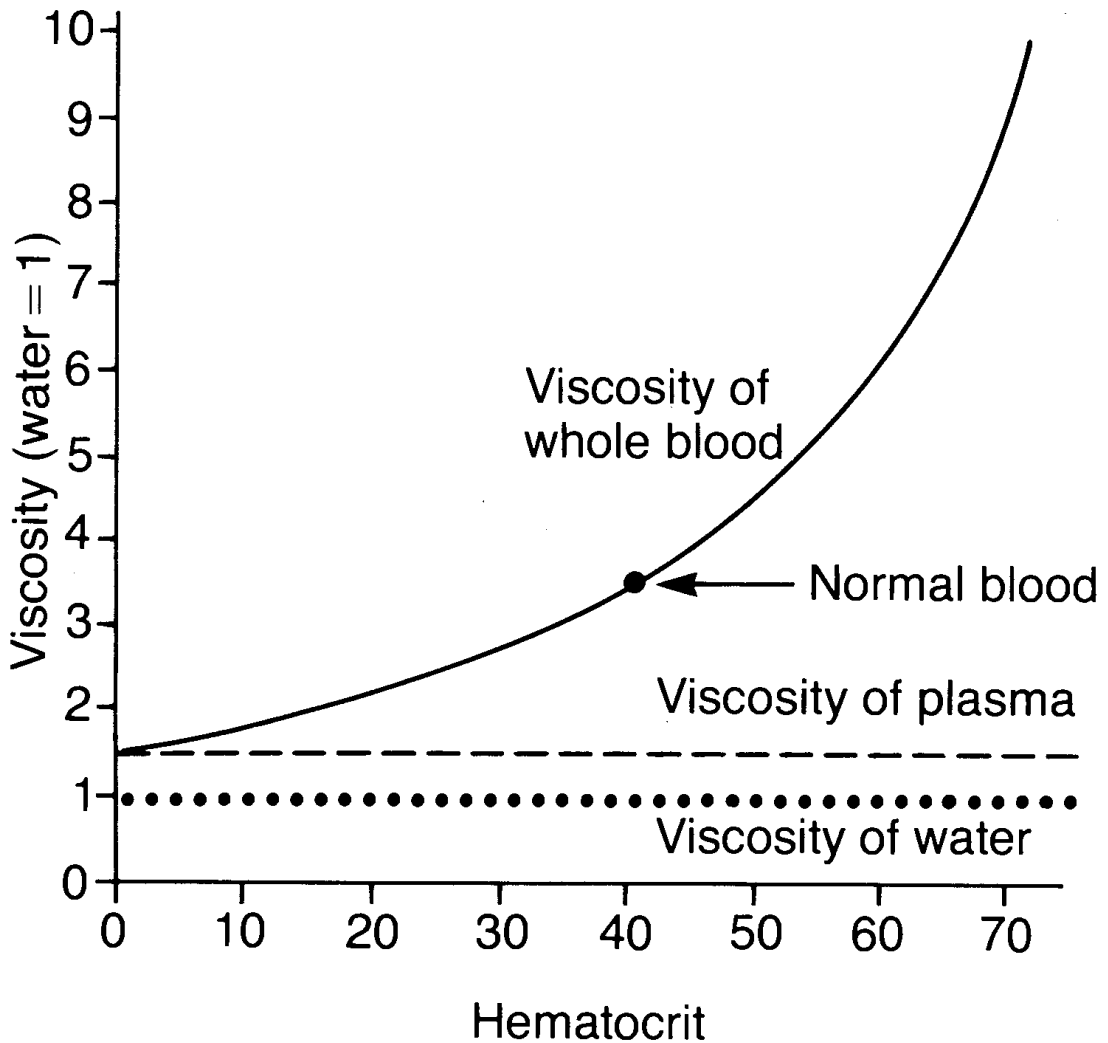

Håndskrevet

JK

Blod ikke newtonsk
væske

Viskositet i blod

Figure 14-11. Effect of hematocrit on viscosity.

Viskositeten falder med diameteren i karret
Faehraeus-Lindkvist effekten (I kapillærer halvdelen af viskositeten i store kar)

Viskositeten stiger med faldende flow
Rouleaux dannelse

Opgave

Hos en hvilende normal voksen mand ønskes hastigheden bestemt i aorta ($\varnothing=22$ mm) ?

Blodets hastighed i de systemiske kapillærer sættes til 1 mm s^{-1} og kapillærdiameteren til 6μ .

Hvor mange åbne kapillærer findes ?

Opgave

Ved overgang fra hvile til maksimal muskelaktivitet øges gennemblødningen i skeletmuskulaturen med en faktor 20.

Middelblodtrykket stiger fra 100 mmHg til 125 mmHg. Det antages at hele karmodstanden er lokaliseret til arteriolerne.

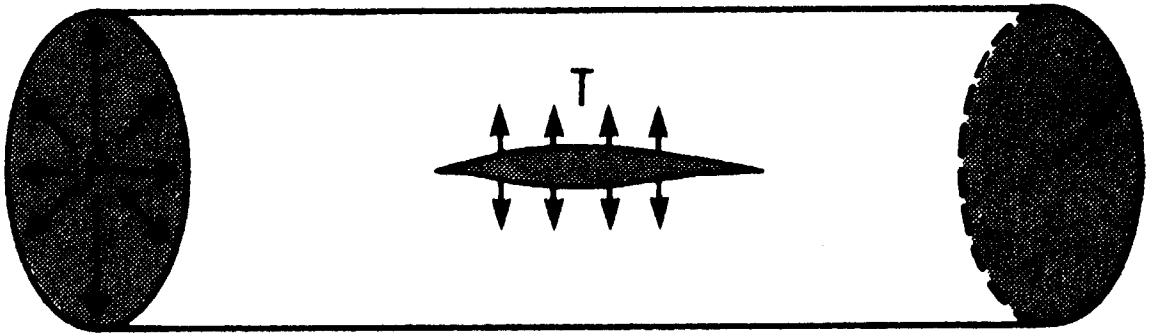
Hvad er middelændringen i disses radius ?

Opgave

Under sympathetic stimulation
kontraherer en arteriole sig fra
 150μ til 100μ .

Beregn den faktor strømningss-
modstanden stiger ?

La Places lov

$$T = P \cdot r$$

T er vægtensionen

P er det transmurale tryk

r er karrets radius

gælder for tynde vægge f. eks. i kapillærer

For tykvæggede strukturer f. eks. Aorta må man tage hensyn til vægtykkelsen.

Wall stress σ

$$\sigma = \frac{P \cdot r}{w}$$

hvor w er tykkelsen af væggen

Opgave

Hvad er kapillært wall stress i hånden når man vinker, og i foden når man står?